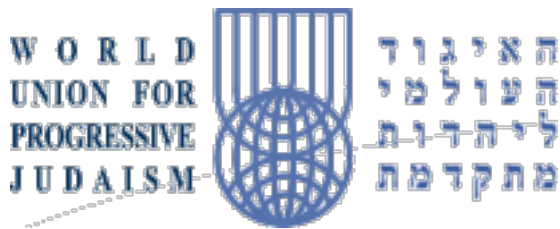

5775 (2)

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Notitie:

In Israël wordt slechts zeven dagen Pesach gevierd, in de diaspora acht. Daardoor pakt men in Israël de gebruikelijke volgorde van de sidrot een week eerder op dan in de diaspora. De indeling die hier gegeven wordt, volgt de klassieke (niet-Israëlische) indeling. Zodat nu het Tora-gedeelte Sjemini aan de orde is, terwijl in de Joman (de agenda van de Liberaal-Joodse Gemeenschap) staat dat Tazria-Metzora gelezen moet worden. Over enkele weken lopen de lezingen in Israël/Joman en de diaspora weer synchroon.

Sjabbat 18 april 2015 / 29 nisan 5775, Sjemini, Wajikra 9:1 - 11:47

Tanach blz. 212 - 219

Haftara: 2 Sjmoeëel 7:1-17

Tanach blz. 619 - 620

Commentaar: rabbijn Shoshana Kaminsky, [Beit Shalom Progressive Synagogue](#), Adelaide, Australië

Vertaling: Rachel Reedijk

[Het Engelse origineel](#)

Spelen met vuur

„Aharons zonen Nadav en Avihoe deden gloeiende kolen in hun vuurbak en legden er reukwerk op. Maar het was verkeerd vuur dat ze de Eeuwige wilden aanbieden, vuur dat niet voldeed aan de voorschriften van de Eeuwige. Een felle vlam kwam uit het heiligdom en verteerde hen, zodat ze daar, in de nabijheid van de Eeuwige, stierven. Mosjé zei tegen Aharon: „Dit bedoelde de Eeuwige toen Hij zei: 'Door degenen die in mijn nabijheid verkeren toon ik mijn heiligheid. Het hele volk maak Ik getuige van Mijn majesteit'. Aharon zweeg.“ (Wajikra/Leviticus 10:1-3)

Ik heb een haatliefde verhouding met deze climax van sidra Sjemini. De literatuurcriticus in mij houdt van het spaarzame woordgebruik, een verhaal dat veel aan de verbeelding van de lezer overlaat. Het stilzwijgen van Aharon in het aangezicht van die letterlijk onuitsprekelijke tragedie vind ik diep ontroerend. En dan is er het aanhoudende mysterie: hebben Nadav en Avihoe een zo verschrikkelijke misdaad begaan dat de doodstraf de enig juiste was? Of zijn hier vreemdere krachten aan het werk, een goddelijke macht die zich niet houdt aan menselijke ideeën over redelijkheid? Of, zoals sommige radicalere commentaren hebben gesuggereerd, omarmen Nadav en Avihoe de dood teneinde een godservaring op te doen die zo intens is, zo extatisch, dat het hen hun leven kost? Ik ontdek elk jaar weer iets nieuws. Het is een van de Torateksten die mij ogenblikkelijk te binnen schiet als ik denk aan de Talmoedpassage: „Keer het om, keer het om, want alles is aanwezig (in de tekst).“

Tezelfdertijd haat ik deze tekst. Toen mijn jongste zoon dertien jaar geleden werd geboren, besloten mijn man en ik om hem Nadav te noemen. De naam heeft een prachtige klank. De combinatie van medeklinkers voelt heel prettig. Het woord zelf betekent "genereus". Door de jaren heen graptten wij dat Nadav inderdaad generuus was: generuus in ondeugendheid, generuus in het uithalen van domme streken, enzovoorts. Veel andere ouders – in het bijzonder in de staat Israël – blijken net zo gecharmeerd te zijn van de naam. Mijn Nadav heeft in zijn leven niet minder dan vier andere Nadavs ontmoet. Alleen van onze ervaring uitgaande, zou Nadav een fabuleus populaire jongensnaam moeten zijn.

En ieder jaar komt sidra Sjemini weer langs. Omdat de oorspronkelijke Nadav – Aharons geliefde oudste zoon – verbrand wordt door een goddelijk vuur, vraag ik mij andermaal af waarom ik eigenlijk dacht dat Nadav een perfecte naam zou zijn.

De joodse traditie is uitgesproken ambivalent over het verhaal van Nadav en Avihoe. De rabbijnse midrasj begint meteen uit te leggen dat de jonge mannen iets gedaan moeten hebben waardoor ze zo'n strenge afstraffing verdienden. Opgemerkt wordt dat we meteen volgend op deze episode vermaand worden om geen wijn of andere alcoholica te drinken voordat wij het *Misjkan* (draagbare heiligdom, red.) binnengaan. Daaruit concluderen de rabbijnen dat Nadav en Avihoe duidelijk dronken waren, hetgeen hen ertoe aanzette om zich onbehoorlijk te gedragen.

Een nog vroeger commentaar echter betreft de keuze van de haftara (gedeelte uit de profetenboeken, red.) bij de wekelijkse sidra. De tekst uit 2 Samuel focust voornamelijk op koning David en hoe hij de ark des Verbonds naar Jeruzalem overbracht. We leren meteen dat de ark vervoerd werd op een kar die door ossen werd getrokken. Als de ossen struikelen, treedt een man genaamd Uzza naar voren om te voorkomen dat de ark van de kar tuimelt. Hij valt onmiddellijk dood neer. David is zo ondersteboven door deze gebeurtenis dat hij drie maanden wacht alvorens hij de ark naar Jeruzalem brengt. De dood van Nadav en Avihoe kan

al niet verklaard worden, maar Uzza's dood lijkt regelrecht schandalig. Immers, wat zou er zijn gebeurd als hij op dat moment niet te hulp was geschoten? Hij had toch juist voor zijn daden beloond moeten worden!

In zijn inzicht verschaffende commentaar op sidra Sjemini schrijft rabbijn Richard Elliott Friedman: „Dit is een van die verhalen die illustreren dat (goede) intenties er op het hoogste niveau van het rituele domein niet toe doen. Er bestaan situaties waarin onschuldige bedoelingen in hun uitwerking desastreus zijn. De overtreding van Nadav en Avihoe valt in dezelfde categorie als die van Uzza: misschien had geen van hen iets verkeerd gedaan. Zij hebben alleen, zonder zich ervan bewust te zijn, een grens overschreden die niet gepasseerd mag worden.”¹⁾

Wisten Nadav en Avihoe dat zij met hun daden hun leven op het spel zetten? Besefte Uzza dat het uitstrekken van zijn arm om de ark in balans te brengen een eind aan zijn leven zou maken? Wie van ons kan er op vertrouwen dat het leven van moment tot moment een voorspelbaar patroon zal laten zien en dat alles altijd goed uit zal pakken?

Hoewel wij allemaal graag geloven dat wij controle hebben over gebeurtenissen in ons leven, weten wij diep van binnen dat het niet zo is. Er gebeuren vreselijke dingen, en die liggen vrijwel altijd buiten onze invloedssfeer.

Ik vermoed dat de sidra van deze week mij daarom altijd doet nadenken over mijn besluit om mijn zoon Nadav te noemen. De zonen van Aharon smeerden hem midden in de nacht en offerden de verkeerde soort wierook. Ook al was hij de hogepriester, hij had geen greep op zijn kinderen. Zij namen hun eigen beslissingen, en het kostte hen hun leven. Wij hopen en bidden allemaal dat onze kinderen verstandige keuzes maken, en dat wij hen als ouders en mentoren kunnen begeleiden op het gevaarlijke levenspad.

1)

Richard Elliott Friedman, *Commentary on the Torah*, Harper, San Francisco, 2001.